

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης

Σοφία Γ. Μεσίγκου - Φιλολόγος

ΟΡΙΣΜΟΣ:

Είναι τα μέσα της τεχνολογίας που χρησιμοποιούνται για τη μετάδοση ειδήσεων και πληροφοριών. Στόχος τους είναι η πληροφόρηση σε θέματα Πολιτικής, Οικονομίας, Επιστημών, Εκπαίδευσης, Αθλητισμού κ.ά.

Θετικές Επιδράσεις:

Τα Μ.Μ.Ε. επιδρούν θετικά σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Ενημερώνουν και πληροφορούν, προβληματίζουν και οξύνουν την κριτική ικανότητα και διαμορφώνουν την κοινή γνώμη.
- Ενισχύουν την παιδεία, καθώς αποτελούν κανάλια γνώσης και επιστήμης και συμβάλλουν στον εκδημοκρατισμό της γνώσης.
- Απαλλάσσουν τους πολίτες από το σκοταδισμό και τις προκαταλήψεις προσφέροντας ανοιχτή σε όλους πληροφόρηση.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Συμβάλλουν στην πολιτικοποίηση του ατόμου προσφέροντας κοινωνική και πολιτική αγωγή.
- Μεταδίδουν ταχύτατα και άμεσα τις πολιτικές ιδέες, διαμορφώνουν πολιτικά ρεύματα και ενισχύουν το διάλογο προβάλλοντας τον ως μέσο επίλυσης διαφορών.
- Ελέγχουν και κρίνουν την εξουσία, καθώς αποκαλύπτουν ατασθαλίες, καταχρήσεις και παραλείψεις, ενώ, παράλληλα, στηλιτεύουν την αδικία και τη διαφθορά.
- Προασπίζουν τη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, καθώς παρέχουν τη δυνατότητα έκφρασης και λόγου και στις μειοψηφίες.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Προωθούν τα γράμματα και τις Τέχνες και προβάλλουν την πολιτιστική παράδοση και κληρονομιά κάθε λαού.
- Προσφέρουν ψυχαγωγία με διάφορα προγράμματα, κυρίως στην τηλεόραση, καλύπτοντας έτσι τον ελεύθερο χρόνο των ανθρώπων με τρόπο εποικοδομητικό, καταπολεμώντας με αυτό τον τρόπο την πλήξη και προσφέροντας, ταυτόχρονα, χαλάρωση και ηρεμία.
- Προβάλλοντας ποιοτικές εκπομπές, πλουτίζουν τη γλώσσα και γίνονται πηγές γνώσης και μόρφωσης.
- Συμβάλλουν στο διάλογο και την ανταλλαγή απόψεων.

ΕΘΝΙΚΟΣ-ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟΣ:

- Φέρνουν τους ανθρώπους σε επαφή με άλλους λαούς και πολιτισμούς.
- Διαμορφώνουν την εθνική συνείδηση.
- Διεθνοποιούν τον πολιτισμό και μετατρέπουν την υφήλιο σε μία κοινότητα, μεταβάλλοντας τον πλανήτη σε «οικουμενικό χωριό», εκμηδενίζοντας τις αποστάσεις.
- Συμβάλλουν στην προσέγγιση των λαών και καλλιεργούν την ανθρώπινη ενότητα προβάλλοντας την παγκόσμια ειρήνη και συναδέλφωση.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Προβάλλουν τα επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα.
- Συμβάλλουν στην ενημέρωση των καταναλωτών με τα διαφημιστικά μηνύματα.
- Διευκολύνουν τις εμπορικές συναλλαγές και προβάλλουν οικονομικές δραστηριότητες, όπως εκθέσεις, συνέδρια κ.λ.π.
- Προσφέρουν εργασία σε χιλιάδες ανθρώπους.

Αρνητικές Επιδράσεις:

Η αντιδεοντολογική λειτουργία των Μ.Μ.Ε. προκαλεί αρνητικές επιδράσεις στους ακόλουθους τομείς.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Εξαιτίας της μονόπλευρης ενημέρωσης προκαλούν περιχαράκωση της σκέψης, απώλεια της ελεύθερης βούλησης και πνευματική στασιμότητα.
- Όταν λειτουργούν αντιδεοντολογικά, παραπληροφορούν, διαστρεβλώνουν ή και αποσιωπούν γεγονότα.
- Συχνά κινδυνολογούν και προκαλούν πανικό ή επιλέγουν θεματολογία κατώτερης ποιότητας, κάτι που προκαλεί αναστάτωση και σύγχυση στους δέκτες.
- Τροφοδοτούν τις προκαταλήψεις εναντίον ατόμων και λαών, διχάζουν, φανατίζουν και επηρεάζουν αρνητικά την κοινή γνώμη.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Όταν ελέγχονται από την εξουσία, εκφυλίζουν και υπονομεύουν τη δημοκρατία, ενώ δε λείπουν και οι φορές που καταστρατηγούν τους θεσμούς και υποθάλπουν φαινόμενα λαϊκισμού και μεσσιανισμού.
- Ασκούν φανερή ή έμμεση προπαγάνδα υπέρ πολιτικών κομμάτων και ιδεολογιών, δημαγωγούν και μετατρέπονται σε όργανα εξυπηρέτησης ιδιοτελών σκοπών.
- Επιπλέον, μεροληπτούν και αποσιωπούν ή παραποιούν γεγονότα προκειμένου να εξυπηρετήσουν συγκεκριμένα συμφέροντα πολιτικά ή ιδιωτών.
- Όταν εξαρτώνται από συμφέροντα, συντελούν στην παραπληροφόρηση, ενώ, παράλληλα, ελλοχεύει ο κίνδυνος αποπροσανατολισμού της κοινής γνώμης.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Απομακρύνουν τα άτομα από τη γνήσια ψυχαγωγία όταν προβάλλουν προϊόντα υποκουλτούρας, ενώ ενισχύουν την ατομική ψυχαγωγία σε βάρος της ομαδικής.
- Προβάλλουν αρνητικά πρότυπα και δημιουργούν εφήμερα ινδάλματα που επηρεάζουν κυρίως τους νέους.
- Παράλληλα, προβάλλουν ξένα πρότυπα συμπεριφοράς και ασκούν αρνητική επίδραση στη γλώσσα ενισχύοντας το φαινόμενο της λεξιπενίας.

ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Όταν προβάλλουν φανατικές ή δογματικές θέσεις, υποδαυλίζουν τις εντάσεις ανάμεσα στους λαούς και έτσι προωθούνται ρατσιστικές και εθνικιστικές αντιλήψεις.
- Δεν προάγουν την εμπέδωση της ιστορίας και της παράδοσης, με αποτέλεσμα να αποδυναμώνεται το εθνικό φρόνημα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ:

- Καλλιεργούν τάσεις καταναλωτισμού και υλικού ευδαιμονισμού με τα συνεχή και επαναλαμβανόμενα διαφημιστικά μηνύματα που προωθούν καταναλωτικά πρότυπα ζωής.

Προϋποθέσεις Ορθής Λειτουργίας των Μ.Μ.Ε. :

- ❖ **Δημοκρατικό πολίτευμα:** ελεύθερη διακίνηση ιδεών, απρόσκοπτη πληροφόρηση, γόνιμος διάλογος, πολυφωνία και πλουραλισμός.
- ❖ **Φορείς των Μ.Μ.Ε.:** Τήρηση του κώδικα δημοσιογραφικής δεοντολογίας, ήθος, υπευθυνότητα και αντικειμενικότητα στην παρουσίαση των πληροφοριών. Σεβασμός προς τον πολίτη. Αποφυγή της προπαγάνδας και του φανατισμού.
- ❖ **Πολίτες:** Όξυνση της κριτικής ικανότητας προκειμένου να ελέγχουν τις πληροφορίες που δέχονται. Άσκηση πιέσεων για καλύτερη ποιότητα προγραμμάτων και αντικειμενική προβολή των γεγονότων.
- ❖ **Οικογένεια:** Γνωστοποίηση των κινδύνων που ελλοχεύουν, κυρίως από το Διαδίκτυο, στα νεότερα μέλη της οικογένειας. Έλεγχο των προγραμμάτων που παρακολουθούν τα παιδιά στην τηλεόραση και αποτροπή τους από πολύωρη ενασχόληση με τον Η/Υ , με έλεγχο των ιστοτόπων που επισκέπτονται τα παιδιά.
- ❖ **Σχολείο:** Όξυνση της κριτικής ικανότητας των μαθητών, προγράμματα με θέμα τους κινδύνους του Διαδικτύου και την ενημέρωση των μαθητών για σημαντικά ζητήματα, όπως ο εκφοβισμός (cyber bullying) κ.ά. Εθισμό των μαθητών σε δημοκρατικές διαδικασίες, καλλιέργεια της φιλαναγνωσίας και προβολή τρόπων γνήσιας ψυχαγωγίας
- ❖ **Πνευματικοί άνθρωποι:** Καταγγελία προσπαθειών παραπληροφόρησης και προπαγάνδας, ενημέρωση των πολιτών για φαινόμενα υπονόμευσης της δημοκρατίας και ενεργή συμμετοχή στη λειτουργία των Μ.Μ.Ε. (αρθρογραφία, συμμετοχή σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές, προβολή του έργου τους μέσω Διαδικτύου κ.α.)